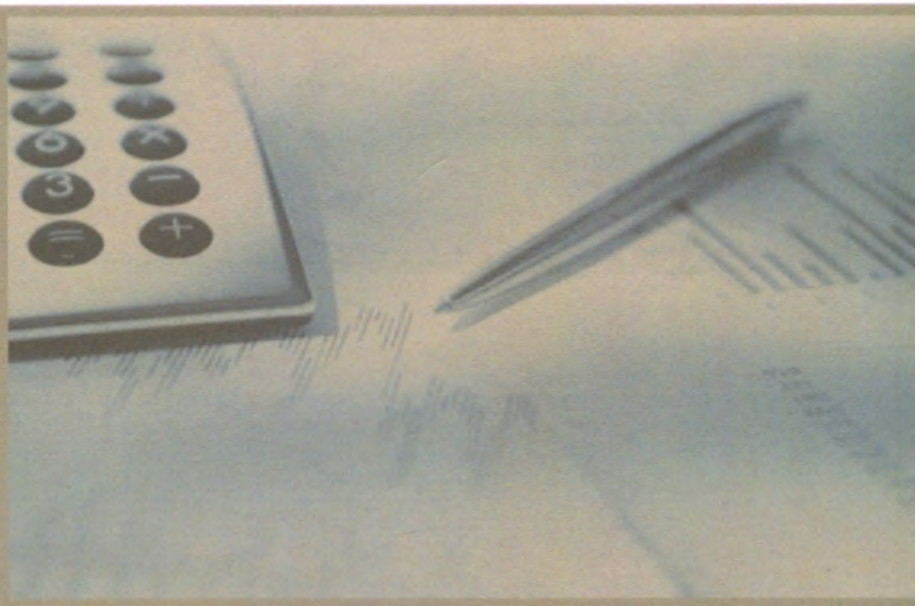

657
P44

М.В. Рета, О.І. Линник, Н.Б. Токар

Бухгалтерський ОБЛІК

навчальний посібник

Харків
НТУ «ХП»
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

М. В. Рета, О. І. Линник, Н. Б. Токар

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

навчальний посібник

для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Рекомендовано Вченою радою НТУ «ХПІ»

Харків
НТУ «ХПІ»
2018

УДК 657.1 (075.8)

Р 31

Рецензенти:

А. А. Пилипенко, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри бухгалтерського обліку національного економічного університету ім. Семена Кузнеця;
О. М. Ковалюк, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри обліку і аудиту Львівського національного університету ім. Івана Франка;

Рекомендовано Вченою радою НТУ «ХПІ» як навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування», протокол № 7 від 25 вересня 2018 р.

Рета М. В.

Р 31 Бухгалтерський облік : навч. посіб. / М. В. Рета, О. І. Линник, Н. Б. Токар. - Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2018. - 252 с.

ISBN 978-617-7587-89-6

Навчальний посібник містить викладення теоретичних та практичних основ ведення бухгалтерського обліку, відповідає навчальній програмі курсу, національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку. Видання містить теоретичний матеріал, який охоплює основні питання з кожної теми дисципліни, завдання для практичної та самостійної роботи, тести, питання для самоперевірки та індивідуальне розрахункове завдання.

Призначено для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Іл. 13. Табл. 71. Бібліогр. 49 назв.

ISBN 978-617-7587-89-6

УДК 657.1 (075.8)

© Рета М. В.,

Линник О. І.,

Токар Н. Б., 2018

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Господарський облік, його сутність.....	5
і характеристика.....	5
1.1. Види господарського обліку. Характеристика бухгалтерського обліку. Облікові вимірники.....	5
1.2. Завдання бухгалтерського обліку та вимоги до нього.....	9
1.3. Принципи бухгалтерського обліку.....	10
Запитання для самоконтролю.....	13
Розділ 2 Предмет і метод бухгалтерського обліку.....	15
2.1. Предмет і об'єкт бухгалтерського обліку.....	15
2.2. Метод бухгалтерського обліку та його основні елементи.....	18
2.3 Бухгалтерські документи та їх класифікація.....	20
Запитання для самоконтролю.....	25
Розділ 3. Бухгалтерський баланс.....	28
3.1. Поняття балансу, його види.....	28
3.2. Структура балансу як форми фінансової звітності.....	32
3.3. Типи змін, що відбуваються у балансі під впливом господарських операцій.....	34
Запитання для самоконтролю.....	37
Розділ 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.....	41
4.1. Бухгалтерські рахунки, їх побудова.....	41
4.2. Класифікація бухгалтерських рахунків.....	43
4.3. Використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій.....	46
4.4. Сутність подвійного запису як елементу методу бухгалтерського обліку.....	49
Запитання для самоконтролю.....	65
Розділ 5. Облік основних засобів підприємства.....	68
5.1. Загальні питання обліку основних засобів підприємства.....	68
5.2. Облік операцій з надходження основних засобів на підприємство.....	71
5.3. Облік операцій з вибуття основних засобів.....	74
5.4. Амортизація основних засобів.....	78

Запитання для самоконтролю.....	89
Розділ 6 Облік нематеріальних активів підприємства.....	92
6.1. Загальні питання обліку нематеріальних активів підприємства	92
6.2. Облік операцій з надходження нематеріальних активів на підприємство.....	95
6.3. Облік операцій з вибуття нематеріальних активів.....	97
Запитання для самоконтролю.....	101
Розділ 7. Облік виробничих запасів підприємства.....	103
7.1. Загальні питання обліку запасів підприємства.....	103
7.2. Облік надходження виробничих запасів на підприємство.....	107
7.3. Облік вибуття виробничих запасів.....	109
Запитання для самоконтролю.....	121
Розділ 8. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості підприємства.....	124
8.1. Загальні питання обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості.....	124
8.2. Облік грошових коштів у касі.....	125
8.3. Облік операцій на поточному рахунку у національній та іноземній валюті.....	127
8.4.Облік дебіторської заборгованості за роботи, товари і послуги та визначення резерву сумнівних боргів.....	131
Запитання для самоконтролю.....	146
Розділ 9. Облік фінансових інвестицій підприємства.....	149
9.1. Загальні питання обліку фінансових інвестицій.....	149
9.2. Облік поточних фінансових інвестицій.....	151
9.3. Облік довгострокових фінансових інвестицій та їх оцінка на дату балансу.....	152
Запитання для самоконтролю.....	155
Розділ 10. Облік власного капіталу підприємства.....	158
10.1. Загальні питання обліку власного капіталу підприємства.....	158
10.2. Бухгалтерський облік статутного капіталу (облік неоплаченого та вилученого капіталу).....	159
10.3. Бухгалтерський облік резервного, страхового та іншого додаткового капіталу.....	160

10.4. Бухгалтерський облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).....	162
Запитання для самоконтролю.....	165
Розділ 11. Облік зобов'язань підприємства.....	168
11.1. Загальні поняття обліку зобов'язань підприємства.....	168
11.2. Облік довгострокових зобов'язань.....	169
11.3. Облік короткострокових зобов'язань.....	170
11.4. Облік розрахунків із постачальниками та за векселями виданими.....	172
11.5. Облік зобов'язань за податками і зборами.....	173
Запитання для самоконтролю.....	177
Розділ 12. Облік праці, її оплати та соціального страхування.....	180
12.1 Загальні питання обліку праці, її оплати та соціальних відрахувань.....	180
12.2. Облік нарахування заробітної плати та інших доходів працівників.....	183
12.3. Нарахування та облік допомоги з тимчасової непрацездатності.....	185
12.4. Нарахування та облік за час відпустки.....	188
Запитання для самоконтролю.....	194
Розділ 13. Облік витрат і доходів діяльності підприємства.....	197
13.1. Загальні питання обліку доходів і витрат підприємства.....	197
13.2. Порядок формування та відображення витрат підприємства в обліку.....	200
13.3. Порядок формування та відображення доходів підприємства в обліку.....	206
13.4. Визначення та облік фінансових результатів діяльності підприємства.....	207
Запитання для самоконтролю.....	209
Розділ 14. Фінансова звітність підприємства.....	212
14.1. Загальні питання складання фінансової звітності підприємства.....	212
14.2. Принципи складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства.....	217
14.3. Принципи складання Звіту про фінансовий стан (Звіту про сукупний дохід) підприємства.....	220
Запитання для самоконтролю.....	229

ДОДАТКИ

Додаток А Індивідуальне розрахункове завдання.....	232
Додаток Б Форми річної фінансової звітності.....	238
Список джерел інформації.....	243